

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-09-17461 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר צבן

התובעת ב' ל' אוטומוטורס בע"מ

נגד

הנתבע יעקב אפרייט

בא-כוח התובעת: עו"ד יצחק מירילאשווילי
באת-כוח הנתבע: עו"ד פזית בר

פסק דין

בתובענה הנדונה טוענת התובעת כי הנתבע הוציא את דיבתה רעה בפרסום שפרסם בחשבון "פייסבוק" שלו אשר עולה כדי לשון הרע. מכאן תביעתה מכוח חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן – **חוק איסור לשון הרע**), לחייב את הנתבע לפצות אותה בסך 100,000 ₪.

הנתבע אינו חולק על הפרסום, אך לטענתו, אין בו משום לשון הרע על התובעת. כן טען, כי אפילו היה בפרסום משום לשון הרע, הרי שבכל מקרה, הפרסום לא כוון כלפי התובעת. כן טען, כי כל האמור בפרסום הוא בגדר אמת ולפיכך עומדת לו הגנת אמת בפרסום וכן הגנת תום הלב. באשר לחלק הפרסום שאינו כולל תיאור עובדות טען, כי מדובר בהבעת דעה מותרת.

א. עיקרי העובדות ועיקרי ההליכים

דיון בעיקרי העובדות על-פי הראיות

2. תחילה נעמוד על עיקרי העובדות כפי שהן עולות מראיות הצדדים. כפי שעוד יובהר, עיקרי העובדות אינן שנויות במחלוקות, למעט אלו אשר עליהן נידרש במפורש.

3. התובעת (ב' ל' אוטומוטורס בע"מ) היא זכיינית של חברת יוניברסל מוטורס ישראל בע"מ (להלן – **UMI**) ברחובות, אשר משמשת מרכז שיווק ושירות של חברת UMI.

הנתבע (מר יעקב אפריאט) מועסק בחברת מובילי הרי יהודה בע"מ (להלן – **מובילי יהודה**), אשר על-פי עדותו, מדובר בחברה משפחתית בבעלות אמו. מובילי יהודה רכשה מהתובעת רכב מתוצרת ומסוג איסוזו D-MAX (להלן – **הרכב**) תמורת סך 239,964 ₪, נועד לשימוש של הנתבע במסגרת עבודתו. הרכב נמסר לידי הנתבע ביום 29.1.2015.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 17461-09-15 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

4. כעבור כחצי שנה, ביום 16.7.2015, לאחר נסיעה של כ-20,000 ק"מ ברכב, הגיע הנתבע עם הרכב אל מרכז השירות של התובעת (להלן גם – **המוסד**), לשם ביצוע טיפול שגרתי לאחר נסיעת 20,000 ק"מ. הרכב הושאר במוסד ונעשו בו שני טיפולים שגרתיים. האחד, אשר על-פי הנטען אמור להתבצע לאחר נסיעה של 10,000 ק"מ והשני אשר אמור היה להתבצע לאחר נסיעה של 20,000 ק"מ.

התובעת טענה כי העובדה שהנתבע לא הביא את הרכב לטיפול לאחר 10,000 ק"מ הייתה בניגוד להנחיות יצרן הרכב ובניגוד להנחיות שניתנו לנתבע בעת מסירת הרכב לידי. הנתבע לעומת זאת טען, כי ההנחיה שנמסרה לו בעל-פה הייתה כי עליו להביא את הרכב לטיפול רק לאחר נסיעה של 20,000 ק"מ וכי לא נמסרו לו הנחיות או הוראות אחרות בכתב. מאחר שהנתבעת לא הגישה את הוראות היצרן, לא הראתה כי לנתבע נמסרו הוראות בכתב שלפיהן היה עליו להביא את הרכב לטיפול ראשון לאחר נסיעה של 10,000 ק"מ, ואף לא הזמינה לעדות את מי שמסר את הרכב לידי הנתבע, לא ניתן לקבל את גרסתה. לעומת זאת, הנתבע העיד כי לא קיבל כל הוראות בכתב וכי נאמר לו במפורש כי עליו להביא את הרכב לטיפול ראשון רק לאחר 20,000 ק"מ. עוד העיד, כי הוא מקפיד מאד על הנחיות היצרנים בכל הנוגע להחזקת כלי הרכב של החברה והדבר אף נתמך בכך שאמנם הגיע עם הרכב לאחר שגמע 20,122 ק"מ. בדומה טען כי נאמר לו, שלא הייתה משמעות רבה לכך שהרכב הובא לטיפול רק לאחר נסיעה של כ-20,000 ק"מ. מהטעמים האמורים ומאחר שעדות הנתבע הייתה אמינה ומשכנעת, הרי שמקובלת עליי גרסתו. מכל מקום, הגם שהנתבעת ביקשה לתת משקל רב לטענתה כי הנתבע לכאורה הפר את הנחיות היצרן, לא מצאתי כי הייתה לכך חשיבות, אם בכלל, לנושא התביעה או לנושא הפרסום.

5. ביום 10.8.2015, כשלושה שבועות לאחר הטיפול ברכב, הבחין הנתבע בנזילת שמן מתחת לרכב. הנתבע מיהר להתקשר אל התובעת ושוחח עם מר תומר לוי, מנהל התובעת (להלן – **לוי**). מר לוי הנחה את הנתבע שלא לנסוע עם הרכב ולהביאו אל המוסד באמצעות גרר. כך היה והרכב נלקח עוד באותו יום באמצעות גרר לשם הבאתו אל המוסד. בשל הגעת הגרר בשעה מאוחרת, הושאר הרכב באותו יום אצל חברת הגרר והובא אל המוסד למחרת, ביום 11.8.2011, בבוקר.

מבדיקה שנערכה לרכב עם הבאתו אל המוסד התברר שחסר אטם השסתום (להלן גם – **הפקק**) של אגן השמן של תיבת ההילוכים (הגיר). בשל חסרונו, התרוקן כל נוזל השמן של תיבת ההילוכים וכתוצאה מכך, ניזוקה לחלוטין, באופן שחייב שיפוץ כולל של תיבת ההילוכים או את החלפתה. איש מהצדדים לא ציין מה עלות התיקון של נזק זה, אך התובעת ציינה כי מדובר בעשרות אלפי שקלים ובמקום אחר, כי מדובר בתיקון שעלותו כ-30,000 ₪. מכל מקום, העובדה שדובר בנזק משמעותי שעלות תיקונו היא בסכום האמור או בסכום דומה, לא הייתה שנויה במחלוקת.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 17461-09-15 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

1 נסיבות גרימת הנזק המתואר ונסיבות היעלמותו של אותו פקק, לא הוכחו. עם זאת, הנתבע הדגיש
2 כי אין גישה קלה אל שסתום אגן השמן של תיבת ההילוכים וכי לשם הגעה אליו, נדרשת הרמת
3 הרכב באמצעות מכשיר מתאים (ליפט) המצוי במוסכים. התובעת לא חלקה על כך, כך שנראה כי אף
4 עובדה זו אינה שנויה במחלוקת.

5
6 בנסיבות אלו, ההנחה של הנתבע הייתה, כי ככל הנראה אי סגירת השסתום נבעה מעבודה רשלנית
7 של עובדי התובעת בעת שביצעו את הטיפולים ברכב כשלושה שבועות קודם לכן. אמנם כאמור,
8 עובדה זו לא הוכחה, אך לנוכח הנסיבות שתוארו, יש יסוד להנחה כי זה אמנם מקור התקלה וזאת
9 מן הטעמים הבאים: ראשית, אין מחלוקת על כך שהטיפולים שנעשו ברכב ביום 16.7.2015 כללו
10 החלפת מספר סוגי שמנים ברכב לרבות החלפת "אטם לפקק ריקון שמן" (ראו נספח אחרון של
11 תצהיר הנתבע). כך שלא מן הנמנע כי מי שהחליף את השמנים שכח לסגור את הפקק. שנית, כאמור,
12 הגישה אל הפקק המדובר אינה פשוטה ויש צורך בהרמת הרכב כדי לפתוח את הפקק. בנסיבות אלו,
13 קשה להניח שגורם כלשהו, שאינו מי מעובדי המוסך שטיפל ברכב, פתח את הפקק. שלישית, חרף
14 רמיזות מצד התובעת ומצד מר לוי כלפי הנתבע, באשר לאפשרות שדובר בחבלה זדונית, הרי שלא
15 הונחה כל תשתית עובדתית אשר היה בה כדי לבסס הנחה מרחיקת לכת זו.

16
17 כאמור, לא הייתה מחלוקת על כך שהתקלה החמורה לתיבת ההילוכים (הגיר) נגרמה בשל כך
18 שהאטם (הפקק) של אגן השמן של תיבת ההילוכים היה חסר ובשל כך נזל השמן של תיבת
19 ההילוכים והביא להריסתה. לנוכח האמור, דומה כי יש יסוד להנחת הנתבע, כי התקלה אמנם
20 נגרמה בשל רשלנות מצד עובדי התובעת, אשר לא סגרו את הפקק בתום הטיפול ברכב.

21
22 6. לנוכח התקלה המתוארת, לא ניתן היה לנסוע ברכב ולהשתמש בו עד אשר תתוקן. הנתבע
23 דרש מהתובעת לתקן את התקלה על חשבונה ואילו התובעת מצדה, סירבה לשאת בעלות התיקון
24 וזאת לטענתה, מן הטעם שמדובר בתקלה אשר איננה נכללת במסגרת האחריות שמעניק היצרן.
25 מאחר שהנתבע שב וביקש כי התובעת תישא בעלות הגבוהה של התיקון, פנתה התובעת אל יבואנית
26 הרכב, חברת UMI, אך על-פי טענתה של התובעת שאף לא הוכחה, זו השיבה כי התקלה אינה
27 נכללת במסגרת התקלות שהן באחריות היבואן. לפיכך הודיעה התובעת לנתבע, כי לא חלה על
28 היבואן חובה לממן את עלות התיקון ולכן על הנתבע לשאת בעצמו במימון התיקון.

29
30 7. לאחר שפני הנתבע הושבו ריקם ונמסר לו פעם אחר פעם, גם לאחר פגישתו עם נציג חברת
31 UMI, כי עליו לשאת במימון תיקון התקלה החמורה שנגרמה לרכב, פרסם הנתבע ביום 18.8.2015
32 בחשבון "פייסבוק" שלו את הפרסום נושא התביעה הנדונה (להלן גם – **הפרסום**). אולם חשוב
33 להדגיש, כי הגם שהנחת הנתבע הייתה כי עובדיה של התובעת אחראים לנזק שנגרם, הדבר לא נכלל
34 בפרסום.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 17461-09-15 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

זהו אפוא, תוכנו של הפרסום במלואו :

"חברים וחברות יקרים, אני רוצה לשתף אתכם בעול שנעשה לי בסניף UMI רחובות. אשמח אם תקראו עד הסוף, פרגנו בשיתוף שכולם ידעו לא להתקרב לשם.

לפני כחצי שנה רכשתי רכב חדש מסוג איסוזו די-מקס לעבודה שלי, רכשתי את הרכב במיטב כספי (לא משנה הסכום). מי שמכיר אותי יודע כמה שאני שומר על הרכוש שלי. לפי הנתונים של היצרן התבקשתי לעשות תיפול ב 10K וכמו שצריך עשיתי בסוכנות שבה רכשתי את הרכב (UMI רחובות), גם ב 20K ניגשתי לסוכנות ועשיתי טיפול כמו שכתוב בספר.

האוטו עומד היום על 22K עם גיר מת. הכנסתי את הרכב לסוכנות (הרכב באחריות 3 שנים). לאחר בדיקה שנעשתה בסוכנות נאמר לי כי הבורג של הניקוז השתחרר וכל השמן של הגיר נשפך.

הם טוענים שהחברה לא מוכנה לשאת באחריות. כרגע הרכב עומד מעל שבוע בסוכנות, עלות התיקון עומד על כ-30 אלף ש"ח. אני לא יודע איך בארץ ישראל עדיין יכולים לקרות דברים כאלה, אתה קונה רכב חדש בשביל הראש השקט ובסוף זה מה שאתה מקבל. בסוכנות זה בכלל לא מעניין אותם, הם מבחינתם מסירים מעצמם כל אחריות למקרה הזה ואני נשארתי עם רכב עבודה עומד במוסך. בכל יום שהרכב שם אני מפסיד כסף.

אני מתכוון לטפל בזה עם מחטב עורכי הדין בארץ ולדרוש מה שמגיע לי. למה אני משתף אתכם בזה? האנשים שרכשתי מהם את הרכב מבחינתי אחראים על נזק שלא נגרם כתוצאה מתאונה/נזק עצמי.

הם מתנהגים בצורה מגעילה, משפילה וחסרת כל התחשבות. שכל אחד ייקח את זה לאן שהוא רוצה ... אני אישית לא אדרוך בסוכנות הזאת בחיים שלי, חבורה של רמאים ונוכלים, לאנשים כאלה לא מגיע להתפרנס ע"י רמאות הלקוחות.

תפיצו, תשתפו, תספרו לחברים ולהורים שלכם !!! שלא יקרה לכם מה שקרה לי ... UMI אתם פשוט ביזיון לעם היהודי "!!!!!!!"

לאחר החלק הכתוב, מופיעה תמונה של הכניסה אל המוסך, עם הכיתוב "UMI סניף רחובות".

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-09-17461 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

בעותק שצורף אל תצהירו של מר לוי מטעם התובעת (מופיע בפסקה 11 של התצהיר), מופיע כי הנתבע תייג 39 בעלי חשבונות פייסבוק (כך שהפרסום הופיע גם בחשבונותיהם), כי הפרסום זכה ל-175 חיבובים (like) ול-95 שיתופים (share) וכי 41 הגיבו לפרסום (אך רק ארבע התגובות הראשונות, האוהדות את הפרסום, צורפו).

8. אין מחלוקת על כך שבעקבות הפרסום שבה התובעת ופנתה לחברת UMI כדי שתיאות לממן את תיקון התקלה ברכבו של הנתבע. תחילה הציעה חברת UMI לממן כ-30% מעלות התיקון, אך הנתבע סירב לכך ועמד על מימון מלא מצד חברת UMI. בסופו של דבר, בעקבות הפרסום, נאותה חברת UMI לממן את מלוא העלות של תיקון התקלה. ביום 23.8.2015 הוציא הנתבע את רכבו מהמוסך של התובעת והרכב הועבר אל מרכז שירות אחר של חברת UMI. התיקון הושלם ביום 11.9.2015, אז הוחזר אל הנתבע לאחר כחודש שבו לא יכול היה להשתמש ברכב (תצהיר התובעת, פסקאות 39-50).

9. לשלמות העובדות נבקש להוסיף עוד את העובדות הבאות: האחת, כי טענת התובעת שעל-פיה בעת הוצאת הרכב ממוסך התובעת, ביום 23.8.2015, נותר הנתבע חייב לתובעת סך 402 ₪ (פסקה 47 בתצהיר התובעת), לא הוכחה בדבר. הנתבע הכחיש זאת ואף הבהיר כי לאחר שהתובעת טענה כלפיו כי נותר חוב כלשהו, היא הודיעה לו כי דובר בטעות וכי לא נותר כל חוב (תצהיר הנתבע, פסקאות 47-52). השנייה, לאחר תיקון הרכב הגישו חברת מובילי הרי יהודה והנתבע תביעה אל בית-משפט השלום ברמלה נגד חברת UMI ונגד התובעת בקשר לנזקים שעל-פי הנטען, נגרמו להם בשל התקלה שנגרמה לרכב ובשל השבתתו למשך כחודש (תא"מ 16-03-2244). תביעה זו הסתיימה בפסק-דין מיום 15.1.2017, אשר בהסכמת הצדדים ניתן על דרך הפשרה (בהתאם לסעיף 79א בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984), שעל-פיו חויבה רק חברת UMI בפיצוי התובעים בסך 5,000 ₪. בפסק הדין הדגיש בית המשפט (כבוד הרשם הבכיר נועם רף), כי משניתן על דרך הפשרה, אין באמור בו משום קביעה של ממצאי עובדה או ממצאי מהימנות.

עיקרי ההליכים

10. כתב התביעה בתביעה הנדונה הוגש ביום 8.9.2015 – כשבועיים בלבד לאחר שהנתבע הוציא את הרכב מהמוסך של התובעת ובטרם הושלם התיקון במרכז שירות אחר של חברת UMI – ובמסגרתו נתבע פיצוי בסך 100,000 ₪ בשל כך שעל-פי הנטען, בפרסום נושא התביעה הוציא הנתבע לשון הרע על התובעת.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-09-17461 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

חשוב להדגיש, כי בכל הנוגע לפרסום שבעטיו הוגשה התביעה, נטען בכתב התביעה, מספר פעמים, כי הנתבע נקט "קמפיין אגרסיבי" של פרסומים במרשתת וברשתות חבריות. כך בין השאר, תואר אותו "קמפיין" שיוחס לנתבע (שם, פסקה 3):

"מערכה משולבת מתוכננת היטב אשר החלה לפני כחודש ימים ונמשכת עד ליום זה ממש בשעת כתיבת שורות אלו. מערכה שעניינה קמפיין אגרסיבי משולב, מתוחכם, שקרי מטעה וזדוני מעין כמוהו שמנוהל כנגד התובעת, מנהליה ועובדיה ברשת האינטרנט וברשת החברתית: 'פייסבוק'. קמפיין שנועד להכפיש את שמה של התובעת, מנהליה ועובדיה מחד, ע"י פרסום לשון הרע כנגדם ברבים ועל מנת לפגוע בהם בכוונת מכוון. וכן על מנת לגרום ללחץ על התובעת כדי שזו תפעל על-פי רצונו של הנתבע, כדי שישגי בעושר ולא במשפט טיפולים, תיקונים ושירותים להם הוא אינו זכאי ובכך להשיא את רווחיו מאידך".

בהמשך אף הודגש כי מדובר ב"מאות פרסומים של הנתבע אשר פורסמו באינטרנט, בפייסבוק, בפורומים השונים ואיפה לא?" (שם, פסקה 7).

כך בעוד שלא מיניה ולא מקצתיה. לא "מערכה משולבת", לא "קמפיין אגרסיבי משולב", לא "מאות פרסומים" ואף לא "באינטרנט, בפייסבוק, בפורומים השונים ואיפה לא?". גם על-פי טענות התובעת, דובר בפרסום אחד ויחיד, שתוכנו הובא לעיל ואשר ידון בהמשך, אשר כאמור, פורסם רק בחשבון הפייסבוק של הנתבע.

11. מכל מקום, משלא הוגש כתב הגנה, עתרה התובעת ביום 16.11.2017 למתן פסק-דין נגד הנתבע בהיעדר הגנה. ביום 17.11.2015 הוגשה תגובת הנתבע, אשר הבהיר כי כתב ההגנה הומצא לידי באיחור. מכל מקום, ביום 19.11.2015 הגיש הנתבע את כתב ההגנה ובמסגרתו טען, בין השאר, כי כמפורט לעיל, בסופו של דבר מצאה חברת UMI לנכון לתקן את התקלה אשר נמצאה ברכב וכי כעבור שלושים ואחד יום הוחזר הרכב לידי. הנתבע טען אפוא, כי השבתת הרכב במשך פרק זמן כה ממושך הסב לו נזקים ופגע בפרנסתו.

לגופם של דברים טען הנתבע, כי הגשת התביעה והצגת הפרסומים באופן שבה הוצגו בכתב התביעה נועדה להטיל עליו אימה ולמנוע ממנו לעמוד על דרישתו המוצדקת כי רכבו יתוקן מבלי שיידרש לשלם עבור הנזק. כן טען, כי יש לסלק את התביעה על הסף לנוכח הצגת עובדות שאינן אמת, הן בכל הנוגע לתקלה שנגרמה לרכב הן באשר לאופן הצגת הפרסום, כאילו דובר ב"קמפיין אגרסיבי", בעוד שדובר בפרסום יחיד שהנטען בו, לטענת הנתבע, הוא אמת. בנוסף טען הנתבע בין השאר, כי אין בפרסום משום לשון הרע ולחלופין, כי עומדת לו הגנת תום הלב, הגנת אמת בפרסום וכן כי מדובר

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-09-17461 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

בהבעת דעה מותרת, אשר אינה עולה כדי לשון הרע. כן טען הנתבע כי אין יריבות בינו לבין התובעת מכיוון ששמה כלל לא נזכר בפרסום.

12. לאחר שהליך המהו"ת לא צלח, נקבעה ישיבת קדם משפט, אשר התקיימה ביום 20.6.2016 ואף במהלכה נעשה ניסיון להביא את הצדדים להסכמה לסיום התביעה. לאחר שניסיון זה לא צלח, נקבעו מועדים להגשת תצהירי עדות ראשית. בהתאם להחלטה מאותו יום, היה על התובעת להגיש את התצהירים מטעמה עד יום 8.8.2016.

לאחר מספר ארכות שניתנו לתובעת להגשת התצהירים מטעמה (רובן ביוזמת בית המשפט לאחר שתצהירה לא הוגשו במועד), ולאחר שהתובעת הודיעה כי בכוונתה להגיש תצהירים מטעם שישה מצהירים (ראו בין השאר, בקשת התובעת מיום 24.8.2016 והחלטות מתאריכים 16.8.2016, 25.8.2016 ומיום 29.8.2016), הגישה התובעת ביום 4.9.2016 (באיחור) תצהיר יחיד מטעמה, את תצהירו של מר לוי. באותו יום גם ביקשה התובעת לזמן לעדות את עובד של חברת UMI. בהתאם להחלטה מאותו יום, נדרשה התובעת להגיש בקשה זו בצירוף תצהיר (כפי שנקבע בהחלטה בעניין הגשת תצהירי עדות ראשית מיום 20.6.2016) וכן לצרף את עמדת הנתבע. תגובתו המפורטת של הנתבע, המתנגדת לבקשה לזימון העד, הוגשה ביום 11.9.2016 ונקבע כי התובעת תשיב לתגובה עד יום 15.9.2016. משלא הוגשה תשובת התובעת ניתנה החלטה ביום 19.9.2016, הדוחה את בקשת התובעת להזמנת עד נוסף וזאת מן הטעמים שפורטו באותה החלטה.

נעיר כי מצאנו לנכון לפרט את העובדות האמורות, שעניינן הגשת הראיות מטעם התובעת, מן הטעם שאף בהן יש כדי ללמד על התנהלותה של התובעת ועל בחירתה להציג דברים באופן מופרז מבלי שנמצא כי יש להם גיבוי במציאות. כך לגבי הצגת העובדות בעניין הפרסומים, כפי שפורט לעיל, וכך גם לגבי רשימת העדים מטעם התובעת, אשר בסופו של יום כללו עד אחד יחיד.

מכל מקום, ביום 17.11.2016 הוגש תצהיר עדות ראשית מטעם הנתבע.

13. לאחר הגשת תצהירו של הנתבע נקבעה ישיבת קדם משפט נוספת, אשר התקיימה ביום 22.12.2016 ובמהלכה שוב נעשה ניסיון להביא את הצדדים להסכמה לסיום התביעה ולחלופין להסדר דיוני שעל-פיו הצדדים יסכמו את טענותיהם על סמך התצהירים ונספחיהם. לאחר שאף ניסיון זה לא צלח ולנוכח סירוב התובעת להסדר הדיוני שהוצע, נקבע כי ישיבת הוכחות תתקיים ביום 18.5.2017.

בישיבת ההוכחות ויתרה באת-כוח הנתבע על חקירת המצהיר מטעם התובעת, כך שרק הנתבע נחקר על תצהירו ולאחר מכן סיכמו באי-כוח הצדדים את טענותיהם בעל-פה.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 17461-09-15 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

ב. עיקרי טענות הצדדים בסיכומיהם

עיקרי טענות התובעת

14. עיקרי טענות התובעת הן, כי לא ניתן לחלוק על כך שפרסום ב"פייסבוק" הוא בגדר פרסום לפי חוק איסור לשון הרע. לטענת בא-כוחה, לנוכח האופן שבו פועלת הרשת החברתית "פייסבוק", הפרסום באמצעותה זוכה לתפוצה נרחבת תוך זמן קצר. אף נפסק כבר, כי חזקה היא שהמפרסם ב"פייסבוק" מודע לתפוצה הנרחבת שיש לתוכן שהוא מפרסם ברשת חברתית זו. לטענתה, גם בענייננו הוכח כי הפרסום זכה לתפוצה רחבה מאד, וזאת לנוכח היקף השיתופים של הפרסום, כמפורט לעיל.

באשר לטענה ששמה של התובעת לא הוזכר בפרסום, טענה היא, כי התובעת היא הזכיינית של UMI ברחובות וכך היא רשומה, כך שברור שהפרסום כוון נגדה.

15. בעניין תוכן הפרסום טענה התובעת, כי אין הפרסום אינו יכול לחסות תחת הגנת אמת בפרסום מאחר שתוכנו כלל פרטים שאינם אמת ואף לא התקיים התנאי שעל-פיו היה עניין ציבורי בעצם הפרסום. שכן לטענת התובעת, היא אינה דמות ציבורית.

את טענת התובעת כי לא היה אמת בפרסום, ביקשה היא לבסס בעיקר על הטעמים הבאים: הנתבע ידע כי הסירוב לתקן את הרכב נבע מעמדת חברת UMI, אשר טענה כי התקלה שנגרמה אינה נכללת בתיקונים שהם באחריותה; הנתבע אף ידע כי התובעת שבה ופנתה מספר פעמים אל חברת UMI ללא הועיל. לפיכך לא היה מקום לטעון בפרסום כי התובעת היא זו שסירבה לתקן את הרכב; הנתבע לא אמר אמת בפרסום כשטען שהוא בעליו של הרכב וכי שילם עבורו מכספו, בעוד שבפועל אישר כי חברת מובילי יהודה היא ששילמה עבור רכישת הרכב; התובעת שבה והדגישה, פעם אחר פעם, כי לא היה מקום לכך שהנתבע ישמץ את התובעת, זאת מכיוון שלטענתה, הוסבר לו פעמים רבות כי לתובעת יש אינטרס משותף לנתבע. אינטרס זה הוא שחברת UMI תכיר באחריותה למימון תיקון הנזק. אם כך יהיה, אזי רכבו של הנתבע יתוקן מבלי שיידרש לשלם עבור התיקון ואילו התובעת תרוויח בכך שישולם לה מלוא שכרה עבור התיקון. לכן טענה התובעת, כי הנתבע ידע שלא התובעת היא זו המסרבת לממן את התיקון, אלא חברת UMI מסרבת לממנו.

16. התובעת הוסיפה, כי בכל מקרה, האמירה כי התנהלות התובעת היא בגדר מעשה מרמה ונוכלות וכי לא מגיע לתובעת להתפרנס ממעשי רמאות, היא בגדר אמירה העולה לכדי לשון הרע. לגבי אמירה זו טענה, כי אין הנתבע יכול לטעון כי עומדת לו בקשר לאמירה זו הגנת אמת בפרסום.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-09-17461 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

עוד הוסיפה התובעת, כי לנתבע לא יכולה לעמוד הגנת תום הלב וזאת לנוכח העובדה שהפרסום כולל ביטויים פוגעים ומעליבים כלפי התובעת, הפרסום לא נבע ממניעים טהורים ולא ננקטה בו לשון זהירה ומתונה. בכל מקרה, יש לבחון את הרושם הכללי העולה מן הפרסום, אשר לטענת התובעת, מצביע על כוונה לפגוע בתובעת, במנהליה ובעובדיה.

במהלך סיכומי טענות התובעת, ניסה בא-כוח התובעת לטעון כי הפרסום הנדון פורסם גם באתר כלשהו אחר, אולם בעניין זה לא הובאה כל ראיה. אף דומה, כי לא היה זה אלא היבט נוסף של הפצת הפרסום ולא פרסום נוסף אחר מטעם הנתבע.

17. בתום הדיון ולאחר שהחלה הדפסת הפרוטוקול לשם מסירתו לידי הצדדים, ביקש בא-כוח התובע פעמיים לעצור את ההדפסה כדי להשלים את טענותיו, אשר הוספו לפני ההחלטה בתום הדיון (ראו שתי הערות בית המשפט בעמ' 14). במסגרת השלמתו הוסיף את הטענות הבאות: בעניין טענת היעדר היריבות שטען הנתבע, טען בא-כוח התובעת, כי אם עולה מתוך הפרסום כי מדובר בתובעת, אזי לא ניתן לטעון כי הפרסום לא כוון אליה. באשר לטענת הנתבע כי מטרת הפרסום לא הייתה לפגוע אלא להביע דעה לגיטימית, הוסיף בא-כוח התובעת, כי ממסרונים ששלח הנתבע אל מר לוי עולה כי לנתבע דווקא כן הייתה כוונה לפגוע בתובעת.

עיקרי טענות הנתבע

18. הנתבע טען כי ראוי לדחות את התביעה כבר מן הטעם שהתברר כי לא היה כל יסוד לעובדות אשר נטענו בכתב התביעה. שכן, בניגוד לנטען בכתב התביעה, לא דובר ב"מערכה" שכללה "קמפיין אגרסיבי", אשר הנתבע ניהל לכאורה, נגד התובעת, אלא פרסום יחיד בחשבון "פייסבוק" שלו. לכן, משנמצא כי "ההר הוליד עכבר", הרי שיש בכך כדי להצדיק את דחיית התביעה.

עוד טען הנתבע, כי שמה של התובעת כלל לא הוזכר בפרסום, כך שאין יריבות בין התובעת לבינו.

19. באשר לעצם הפרסום טענה בא-כוחו של הנתבע, כי עומדת לו הגנת אמת בפרסום והגנה של הבעת דעה לגיטימית באשר לעובדות שהוכח כי הן אמת, שעניין נזק אמיתי שנגרם לנתבע במוסך של התובעת. לטענתה, מטרת הפרסום לא הייתה לפגוע, אלא להביע דעה לגיטימית. בא-כוח הנתבע אף הוסיפה והטעימה, כי הפרסום השיג את מטרתו. שכן גם מתצהירו של מר לוי מטעם התובעת עולה בבירור, כי רק בעקבות הפרסום ואף מיד לאחר שפורסם, תוקן הנזק החמור שנגרם לרכב מבלי שהנתבע נדרש לשלם עבור התיקון.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 17461-09-15 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

20. מכל הטעמים האמורים, טענה באת-כוח הנתבע כי יש לדחות את התביעה על הסף, תוך חיוב התובעת לשלם לנתבע הוצאות משפט ממשיות וריאליות. בעניין זה הטעימה כי בכל שלושת הדיונים נאות הנתבע להסכים להצעות בית המשפט ואף לוותר על פסיקת הוצאות לטובתו, אם התובעת תסכים לדחיית התביעה נגדה. מאחר שהתובעת התעקשה לנהל את התביעה, הרי שעליה לשאת בתשלום הוצאות משפט ראליות לטובת הנתבע. בעניין זה ביקשה, כי יינתן משקל לפער המשמעותי בין תיאור הפרסומים בכתב התביעה לבין הפרסום היחיד שפרסם הנתבע, הכולל תיאור ענייני של העבודות, וכן לעוגמת הנפש הרבה שנגרמה לו מניהול התביעה הנדונה.

ג. דיון והכרעה

רקע נורמטיבי והגדרת השאלות הטעונות הכרעה

21. על-פי הוראת סעיף 1 בחוק איסור לשון הרע, פרסום הוא בגדר לשון אם הוא עלול להביא לאחד מאלו: "להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה לבוז או ללעג מצדס" (ס"ק (1)); "לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו" (ס"ק (2)); "לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו" (ס"ק (3)). (החלופה הנוספת הקבועה בס"ק (4), אינה רלוונטית לענייננו).

22. עוד נקבע בהוראה זו, כי "בסעיף זה 'אדם' – יחיד או תאגיד", כך שאין מחלוקת כי איסור הוצאת לשון הרע חל גם במקום שבו הפרסום הכולל לשון הרע כוון כלפי תאגיד, כמו התובעת.

עם זאת נעיר, כי על-פי הגישה הנוהגת בפסיקה, במקום שבו מדובר בתאגיד, בשונה מאדם בשר ודם, שהוצאה עליו לשון הרע, פסיקת פיצוי ושיעורה מותנה בהוכחת נזק אשר נגרם בשל הפרסום. אם לא הוכח שנגרם נזק בעטיו של הפרסום, אזי פסיקת הפיצוי תהיה מתונה. "הטעם למדיניות זו נעוץ בכך שלקביעת פיצוי גבוה עלול להיות אפקט מצנן על ביטויים עתידיים. פיצוי כזה עלול להרתיע מפרסמים פוטנציאליים מפרסומים אשר עשוי להיות טמון בהם אינטרס ציבורי חשוב. זאת ועוד, עוצמתן של ההצדקות לפסיקת פיצוי לתאגיד בלא הוכחת נזק, מקום בו מדובר בפרסום העלול לפגוע ברכושו או עסקיו של תאגיד, חלשה במידה ניכרת מן ההצדקה לפסוק פיצוי לאדם בשר ודם, אשר ההנחה היא כי חווה פגיעה רגשית כתוצאה מן הפרסום הפוגע". (ת"א (שלום ירושלים) 15242/08 עמותת אלע"ד נ' גרינברג (18.12.2011), כבוד השופט ע' שחם (היום שופט בית המשפט המחוזי), פסקאות 7-9). גישה אחרת, שעל-פיה בהיעדר הוכחת נזק בכל מקרה לא ייפסק כל פיצוי לתאגיד, הובעה באמרת אגב בפסק-דינו של בית המשפט העליון. כאמור שם, "יתכנו פרסומים שעל אף היותם משמיצים, אינם מקימים עילת תביעה לתאגיד עצמו, בוודאי כאשר תביעת התאגיד

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-09-17461 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

לפיצוי אינה מבוססת על קיומו של נזק ממון...", (ע"א 1351/06 מועין דאוד ח'ורי נ' חברת ארמון
ההגמון בע"מ (17.9.2007), כבוד השופט א' רובינשטיין, פסקה מ(2)).

כך או אחרת ברי, כי אינה דומה תביעת תאגיד לפיצוי לשון הרע שנטען כי הוצא עליו, לתביעתו של
אדם שכך טוען. בדרך כלל, כך נראה, בהיעדר הוכחת נזק ממון ממשי שנגרם בעטיו של הפרסום, לא
יפסק פיצוי לתאגיד או שלכל היותר, יפסק פיצוי נמוך מאד (בכל מקרה, לא יפסק פיצוי בסך
100,000 ₪ כפי שנתבע בתביעה הנדונה ואף לא בסכום דומה).

23. בענייננו המחלוקת בעניין זהות התובעת לא התמקדה בשאלה אם התובעת בהיותה תאגיד,
יכולה להגיש תביעה בעילה של לשון הרע ואם יש בכך כדי להשליך על שיעור הפיצוי אשר עשוי
להיפסק לטובתה, אם ייקבע כי היה בפרסום משום לשון הרע. המחלוקת הייתה בשאלה אם
הפרסום כוון כלפי התובעת, אשר אין מחלוקת כי כלל לא הוזכרה בשמה בפרסום.

בעניין זה נאמר, כי מאחר שלא הייתה מחלוקת על כך שהתובעת היא הזכיינית של חברת UMI
העונה על הגדרת "סניף UMI רחובות" הנזכרת בפרסום, הרי שלעת הזו ולצורך הדיון בלבד, נניח כי
הוכח שהפרסום כוון כלפי התובעת. באותו עניין נסיף, כי אף לא נראה כי יש מקום לטענת התובעת
כי הנתבע לא הבחין בין התובעת, שהיא רק זכיינית של חברת UMI, לבין חברת UMI עצמה. שכן,
אין מחלוקת כי בכניסה אל מרכז השירות של התובעת מוצב שלט שבו כתוב "UMI סניף רחובות".
כך שאין כל סיבה שהנתבע ידע את טיבו של הקשר בין חברת UMI לבין התובעת, אם מדובר
בזכיינית של חברת UMI, בשלוחה שלה, בסניף שלה או בכל מערכת עסקית אחרת בין שני גורמים
אלו.

24. באשר לאופן הפרסום, נקבע בסעיף 2(ב) בחוק איסור לשון הרע, כי פרסום יכול שיהיה
בכתב או בעל-פה ובלבד שהיה מיועד לאדם נוסף זולת הנפגע. בענייננו לא הייתה מחלוקת על כך
שהפרסום הנדון, אשר פורסם בחשבון "פייסבוק" של הנתבע, הוא בגדר פרסום כפי שהוגדר בחוק
איסור לשון הרע, כך שאיננו נדרשים עוד לבחינת תחולת חוק איסור לשון הרע על פרסום זה (לעניין
היותו של פרסום ברשת "פייסבוק" בגדר פרסום על-פי חוק איסור לשון הרע, ראו דיון בת"א
(קריות) 47032-04-14 סטרוגנו נ' פלד (9.6.2015), כב' השופט נאסר ג'השאן, פסקאות 30-37).

25. כפי שנקבע זה מכבר, הבחינה אם מדובר בפרסום העולה כדי לשון הרע, נעשית בשלבים
(ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ פ"ד נח(3) 558 (2004) (להלן – עניין הרציקוביץ), כבוד
הנשיא א' ברק, פסקה 9). השלב הראשון בוחן את המשמעות האובייקטיבית של הפרסום, השלב
השני בוחן אם על-פי תכלית החוק ולנוכח איזונים שונים, יש מקום להטיל אחריות בשל הפרסום.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 17461-09-15 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

השלב השלישי בוחן אם למפרסם עומדות הגנות הקבועות בחוק ולבסוף, אם נמצא כי מדובר בפרסום העולה כדי לשון הרע וכי למפרסם לא עומדת אף לא אחת מההגנות הקבועות בחוק, כי אז יש לבחון את היקף הפיצוי שהנפגע זכאי לו.

נבחן אפוא, את הדברים בסדר האמור. תחילה נבחן אם יש בפרסום משום לשון הרע. לאחר מכן נבחן אם עומדות לנתבע הגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע. רק אם הדבר יידרש, נבחן את שיעור הפיצוי לנוכח הפסיקה שעניינה תביעת לשון הרע שמגיש תאגיד (שהוזכרה לעיל). לבסוף תיבחן סוגיית החיוב בהוצאות והיקפן בנסיבות העניין.

בחינה אם יש בפרסום משום לשון הרע

26. הבחינה אם יש בפרסום משום לשון הרע נבחנת לפי מבחן אובייקטיבי ולא על-פי כוונת המפרסם או לפי האופן שבו הגורם שבעניינו נעשה הפרסום מבין את תוכנו. "המבחן הקובע לעניין לשון הרע איננו מה הייתה כוונת הנתבע, אלא המבחן הוא אובייקטיבי, כיצד היו הדברים מתפרשים על ידי האדם הסביר" (ע"א 740/86 יגאל תומרקין נ' אליקים העצני, פ"ד מג(2) 333 (1989), כבוד השופט י' מלץ, בפסקה 4). כך נקבע זה מכבר בשורה ארוכה של פסקי-דין, ובין השאר גם בע"א 723/74 הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' חברת החשמל, פ"ד לא(2) 281 (1977) (כבוד השופט (כתוארו אז) מ' שמגר, בפסקה 6) (להלן – עניין ע"א הארץ):

"המבחן בדבר קיום לשון הרע לפי סעיף 1 איננו מתמצה בתחושת העלבון הסובייקטיבית של הפרט, עליו נסב הדיבור או הכתב המייחס לו דברים פוגעים, אלא יסודו אובייקטיבי, היינו מה השפעתם או זיקתם של דברי לשון הרע להערכה לה זוכה הפרט-התובע בעיני הבריות (ע"א 68/56 רבינוביץ נ' מירלין [פ"ד יא 1224] בע' 1226; ע"א 534/65 דיאב נ' דיאב [פ"ד כ(2) 269], בע' 274). איסור לשון הרע בא לעגן בחוק החרות את זכותו של כל אדם, כי הערכתו בעיני אחרים לא תיפגם ולא תיפגע על-ידי הודעות כוזבות בגנותו".

וכן בהמשך הדברים (בפסקה 10):

"עת באים לבחון מה משמעותם של דברים בעיני הקורא הסביר הרגיל, אין בדרך-כלל חשיבות לכך מה הייתה כוונתו של המפרסם ... הרי שאלה זו בלתי-רלבנטית לחלוטין (בג"צ 14/51 היועץ המשפטי נ' 'דבר' [פ"ד ח 1017], בע' 1053). כן אין להביא ראיות בקשר לשאלה מה המשמעות שאותה ייחס קורא רגיל או סוג קוראים זה או אחר לפרסום ואין צורך בשמיעת עדויות ביחס לשאלה כיצד הובנו

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-09-17461 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

דברי הפרסום, אלא בית-המשפט הוא שישקול את הדבר (ע"א 36/62, 92/62 עוזרי
נ' גלעד [פ"ד טז 1553] בע' 1559). כדברי השופט L. J. Diplock במשפט Slim v.
Daily Telegraph (1968) 2 Q.B. 157, 165, 171,

'מה שקובע הוא, מה היא לדעת השופט היושב לדין, המשמעות האחת
והיחידה אשר הקוראים כאנשים סבירים, במקובץ, היו צריכים לייחס
למילים. זוהי המשמעות 'הטבעית והרגילה' של המילים במשפט
דיבה...".

כן ראו בין השאר: ע"א 466/86 אג'מיאן שאהה ארכיהגמון בכנסיה הארמנית בירושלים נ'
הארכיהגמון יגישה דרדריאן, פ"ד לט(4) 734 (1986), כבוד השופט ד' לוי, בפסקה 7; ע"א 334/89
רבקה מיכאלי נ' בלה אלמוג, פ"ד מו(5) 562 (1992), כבוד השופט ג' בך, בפסקה 4 (להלן – עניין
מיכאלי); ע"א 3199/93 יוסף קראוס נ' ידיעות אחרונות בע"מ, פ"ד מט(2) 483 (1995), כבוד השופט
א' גולדברג, בפסקה 9 (להלן – עניין ע"א קראוס)).

27. בענייננו מדובר בפרסום המתאר את השתלשלות העובדות בכל הנוגע לנזק שנגרם לרכבו של
הנתבע כחצי שנה לאחר שנרכש וזמן קצר לאחר שטופל אצל התובעת. למרות זאת, מלין הנתבע
בפרסום, התובעת מתנערת מאחריותה ומסרבת לתקן את התקלה המשמעותית שנמצאה ברכב,
שעלות תיקונה כ-30,000 ₪. הנתבע, החש מרומה, מוסיף את הערתו, כי מדובר בהתנהלות של
"רמאים ונוכלים" וכי "לאנשים כאלה לא מגיע להתפרנס על-ידי רמות הלקוחות". לפיכך הוא
מבקש לשתף את קוראיו באשר אירע לו ולהזהירם מאופן התנהלותה של התובעת.

דומה כי על-פי מבחן אובייקטיבי, לא ניתן לראות בחלק העובדתי משום לשון הרע. עם זאת, בחינת
הערות הנתבע בסוף הפרסום מבלי שנבחנת כוונת המפרסם, מעלה כי לכאורה, יש באותו חלק משום
הטלת דופי ביושרה של התובעת. לפיכך לכאורה, אף יש בכך משום פרסום העולה כדי לשון הרע
מאחר שיש בו כדי "לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח
ידו או במקצועו" (ס"ק 1(3) בחוק איסור לשון הרע). מכאן אפוא, שיש לכאורה, בחלקו האחרון של
הפרסום הנדון משום לשון הרע.

28. עם זאת, המבחן אינו מתמצה רק בבחינת המשמעות האובייקטיבית של הפרסום (השלב
הראשון הנזכר בעניין הרציקוביץ), אלא נדרשת גם בחינה אם ראוי להטיל על הנתבע אחריות בשל
הפרסום (המבחן השני הנזכר בעניין הרציקוביץ). בחינה זו מחייבת לבחון בין השאר, גם את זהות
הנפגע מהפרסום (רע"א 10771/04 רשת תקשורת והפקות (1992) בע"מ נ' אטינגר, פ"ד נט(3) 308
(2004), כבוד השופט ד' ביניש, פסקה 7), אשר בענייננו מדובר בתאגיד המספק שירות לציבור

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 17461-09-15 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

לקוחותיו. כן יש לבחון את מהות הפרסום ואת הקשרו, אם מדובר בתיאור עובדתי או בהבעת דעה, בעוד המבחן לכך נעוץ באופן שבו תוארו הדברים בפרסום (עניין הרציקוביץ, פסקאות 10-11; עניין קראוס, פסקה 9).

בענייננו נראה, כי מדובר בפרסום בדף "פייסבוק" של הנתבע, אשר תכליתו הייתה לשתף את הקוראים בתחושותיו מהשירות שקיבל במוסך של התובעת, תוך הבעת דעה שלילית על התובעת לנוכח אותו שירות. בנסיבות אלו, שבהן כאמור לעיל וכפי שעוד ייאמר בהמשך הדברים, הנתבע אף נמצא אמין ודובר אמת, הרי שספק אם ניתן לראות בפרסום אשר נועד למתוח ביקורת על חברה המספקת שירות לציבור, משום לשון הרע.

לעניין זה, ראו והשוו את הדיון בפסק הדין בת"א (שלום תל-אביב) 19072-08 ד"ר דוד כנען נ' וואלה תקשורת בע"מ ואח' (4.7.2010) (כבוד השופט רחמים כהן, בפסקאות שלאחר הכותרת "שלב שני...") (אין חלוקה לפסקאות)). באותו עניין נקבע כי פרסום שתוכנו כלל ביקורת קשה על מרפאה וטרינרית, שפרסם הנתבע בפורום במרשתת (אינטרנט), אינה בגדר לשון הרע, אלא בבחינת הבעת דעה מותרת. כך למרות ההתבטאויות הקשות שננקטו בפרסום, לרבות מילים דוגמת "רמאות", "סחיטה" וכדומה.

29. אולם אפילו הייתה המסקנה כי יש בפרסום משום לשון הרע, עדיין יש לבחון אם לנתבע עומדות אותן הגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע, אשר לטענתו עומדות לו: הגנת אמת בפרסום והגנת הבעת דעה בתום לב.

הגנת אמת בפרסום

30. הוראת סעיף 14 בחוק איסור לשון הרע, שעניינה הגנת אמת בפרסום, קובעת לאמור:

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

31. הגנת אמת בפרסום ("אמת דיברתי") עומדת למפרסם במקום שבו התוכן הכללי של הפרסום תואם את המציאות. לא נדרשת בחינה דקדקנית של כל פרטי הפרסום, אם כולם תואמים את המציאות הנכונה כפי שהוכחה, אלא די בכך שעיקריו של הפרסום נכונים (ראו למשל: עניין מיכאלי, פסקה 5; א' שנהר, דיני לשון הרע (תשנ"ז), עמ' 220 (להלן – שנהר)). אם יימצא כי תוכן

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 17461-09-15 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

1 הפרסום היה אמת, אזי נידרש לבחון אם גם היה עניין ציבורי בפרסום. מדובר אפוא, בשני תנאים
2 מצטברים שהוכחתם דרושה כדי לזכות בהגנה של אמת הפרסום (שנהר, עמ' 215).

3
4 32. מניתוח העובדות המובא לעיל עולה, כי הנתבע תיאר את העובדות כפי שאירעו. העובדה
5 שאולי לא דייק בפרט זה או אחר, אינה מעלה או מורידה, שכן, די בכך שעיקרי הפרסום נכונים.
6 בניגוד לטענת התובעת, אין בעובדה שאת הרכב רכשה חברה בבעלות אמו של הנתבע ולא הנתבע
7 הוא שרכש את הרכב, כדי לשנות מכך שככלל, הפרסום תאם את המציאות. בדומה, טענת התובעת
8 כי הסירוב לתקן את התקלה במסגרת האחריות לא היה מצדה אלא מצד חברת UMI, אף היא אינה
9 משנה. זאת מן הטעמים שעליהם עמדנו, אשר לפיהם הנתבע לא בהכרח צריך היה לדעת מה בדיוק
10 טיב הקשר העסקי בין חברת UMI לבין התובעת. בנוסף לכך, לא רק שהתובעת עצמה טענה שהיא
11 סוכנות או זכיינית של חברת UMI, אלא שאין מחלוקת על כך שבפועל הרכב נרכש מהתובעת וכך גם
12 כל המגעים בעניין נושא מימון התיקון, נעשו בשלב הראשון באמצעות התובעת, שטענה כי היא סניף
13 של חברת UMI המצוי ברחובות.

14
15 טענת התובעת כי שכנוע חברת UMI לממן את התיקון הייתה אינטרס משותף לה ולנתבע, אף
16 מחזקת את האמת שבגרסת הנתבע בפרסום, כי דובר בתקלה שהיה על חברת UMI לממן את
17 תיקונה. בהקשר זה, אף ראוי לציין לשבח את הנתבע בכך שהגם שנראה היה כי התקלה נבעה
18 מרשלנות עובדי התובעת, הנתבע לא טען זאת בפרסום, אלא רק הלן על כך שנתקל בסירוב מצד
19 UMI לממן את עלות התיקון.

20
21 לבסוף חשוב להדגיש, כי דווקא העובדה שאף התובעת הודתה כי הפרסום היה הגורם שהביא לכך
22 שחברת UMI נאותה לתקן את התקלה ברכב במימון מלא, תומכת בכך שהפרסום היה אמת. נזכיר
23 כי דובר בתקלה משמעותית שעלות תיקונה, על-פי הנתען, הייתה בסך כ-30,000 ₪. כך שיש להניח
24 שאלמלא הטענות שטען הנתבע בפרסום היו נכונות, לא הייתה חברת UMI פועלת לתיקון התקלה
25 ברכב במימונה המלא.

26
27 33. נמצא אפוא, כי עלה בידי הנתבע לבסס כי היה בפרסום משום אמת. מאחר שהתובעת היא
28 ספק שירות המשרת ציבור לקוחות רב, דומה כי קשה לחלוק על כך שאף היה בפרסום עניין ציבורי.
29 רכבו של הנתבע טופל במוסד של התובעת וזמן קצר לאחר מכן נתגלתה ברכב תקלה משמעותית,
30 אשר ככל הנראה, התובעת הייתה אחראית לגרימתה. למרות זאת, התובעת התנערה מאחריותה
31 לתקן את התקלה. בשל כך נדרש הנתבע לכתת את רגליו אל חברת UMI ולהימנע משימוש ברכבו
32 במשך כחודש. כאמור לעיל, נמצא כי היה אמת בפרסום ואף נמצא כי בעקבותיו תוקנה התקלה

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 17461-09-15 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

במימון מלא של חברת UMI. בנסיבות אלו קשה לחלוק על כך שהיה עניין ציבורי בכך שהציבור יידע על הדברים ויבחר בעצמו כיצד לנהוג בכל הנוגע לקבלת שירות מהתובעת.

34. מכל האמור עולה כי עלה בידי הנתבע לבסס את ההגנה שעניינה אמת בפרסום ("אמת דיברתי") ולפיכך יש לדחות את התביעה נגדו.

למעלה מן הדרוש ומאחר שהתובעת ביקשה להבחין בין חלקו של הפרסום המתאר את העובדות לבין האמור בסופו, כי מדובר ב"חבורה של רמאים ונוכלים", נבחן אם לעניין חלק זה עומדת לנתבע טענת ההגנה שעניינה הבעת דעה בתום לב.

הגנת הבעת דעה בתום-לב

35. על-פי סעיף 15 בחוק איסור לשון הרע, עומדת למפרסם הגנת תום-לב, אם הוכיח כי הפרסום היה בתום-לב באחת משתיים-עשרה הנסיבות הכלולות בסעיף זה. החלופה המתאימה לענייננו היא זו הקבועה בסעיף 15(6), בהיותה הגנה אשר בשונה משאר החלופות הקבועות בסעיף 15, אינה מותנית בזהות הנפגע, כך שזו מעין "הגנת סל" (עניין קראוס, פסקה 36; שנהר, עמ' 325).

36. בענייננו כאמור, הובא תיאור עובדתי של התנהלות התובעת, בהיותה סוכנות של חברת UMI בכל הקשור בסירובה לתקן את הרכב של הנתבע במסגרת האחריות. בסופם של הדברים כתב הנתבע בין השאר, דברים אלו:

"למה אני משתף אתכם בזה? האנשים שרכשתי מהם את הרכב מבחינתי אחראים על נזק שלא נגרם כתוצאה מתאונה/נזק עצמי.
הם מתנהגים בצורה מגעילה, משפילה וחסרת כל התחשבות.
שכל אחד ייקח את זה לאן שהוא רוצה ... אני אישית לא אדרוך בסוכנות הזאת בחיים שלי, חבורה של רמאים ונוכלים, לאנשים כאלה לא מגיע להתפרנס ע"י רמאות הלקוחות".

לא ניתן לקרוא את הדברים האמורים במנותק מהתיאור המובא קודם לכן. ברור לקורא, כי מדובר בהבעת דעתו של הנתבע על התנהלות התובעת כפי שתוארה קודם לכן, בניגוד לקביעת אמת עובדתית שלפיה מדובר ב"רמאים ונוכלים". אף ברור כי ההיגדים כי "הם מתנהגים בצורה מגעילה" וכדומה, וכי לא יגיע לעולם את המרכז השירות של התובעת או כי "לאנשים כאלה לא מגיע להתפרנס ע"י רמאות הלקוחות", אינם אלא הבעת דעתו המובהקת של הנתבע ולא מעבר לכך.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 17461-09-15 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

זאת ועוד, קריאת הפרסום אף מעלה שככלל, חרף המסקנות של הנתבע בסופם של הדברים, לא חרג הפרסום מתחום הסביר. כך במיוחד לנוכח תחושתו של הנתבע כי אמנם הולך שולל בכך שהתובעת סירבה לפעול לתיקון תקלה שאירעה ברכב, שהיה יחסית חדש. לכן, על-פי הוראת סעיף 16(א) בחוק איסור לשון הרע, אם "הוכיח ... הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות", אזי "חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום-לב". לפיכך, משהוכח כי הפרסום הוא בגדר הבעת דעה מותרת ומאחר שחרף הביטויים החריפים, דומה כי הפרסום לא חרג מתחום הסביר, הרי שקמה חזקה שעל-פיה הפרסום נעשה בתום-לב.

עוד נקבע בסעיף 16(ב), כי חזקה שהפרסום היה שלא בתום לב, אם נמצא כי הפרסום לא היה אמת או שהמפרסם לא האמין באמיתות הפרסום. בענייננו כבר נקבע, כי היה בפרסום אמת, כך שאף החזקה בדבר היעדר תום-לב נשללה.

37. לבסוף נעיר, כי אף אם הנתבע הביע זעם שבא לידי ביטוי במסרונים ששלח אל מר לוי ואף אם הודיע באותם מסרונים כי ינקוט אמצעים נוספים נגד התובעת, הרי שמשלא נקט כל צעד נוסף מעבר לפרסום, ממילא שאין באותם מסרונים כדי להעלות או להוריד.

הרושם המובהק שעלה מגרסת הנתבע בתצהירו ומעדותו לפניי היה, כי הנתבע חש שהתובעת גרמה לו עוול של ממש בהתנהלותה כפי שתוארה לעיל. הנתבע, או החברה של אמו, רכשו רכב חדש בסכום ניכר. כעבור זמן קצר ולאחר טיפול במוסך של התובעת, נגרם לרכב נזק משמעותי אשר נבע מאי סגירת פקק של אגן השמן של תיבת ההילוכים. חרף זאת, התובעת, הסוכנות של חברת UMI שהעניקה שירות לנתבע, סירבה לתקן את הנזק, בעודה מנסה לגלגל את האחריות לקרות הנזק לפתחו של הנתבע או לאופן התנהלותו. כל זאת, ללא כל בסיס ובעוד שככל הנראה, הנזק נגרם בשל רשלנות עובדיה. בנסיבות אלו, ביקש הנתבע לזעוק על העוול שחש כי נגרם לו. זעקתו, אף הובילה לתיקון העוול בכך שחברת UMI נשאה בתיקון הנזק המשמעותי שנגרם לרכבו. לכן, אף אם האמור בפרסום עלול היה לפגוע בתובעת, הרי שהנתבע ראה לנגד עיניו את הצורך לזעוק את זעקתו, שהתבררה כנכונה ואף לשתף בה אחרים, לבל ייפגעו אף הם. לכן, אף אם הנתבע נקט בביטויים חריפים מעט, לא דובר בביטויים קיצוניים, כך שכל עוד לא חרג הפרסום מגדר הסביר, הרי שעומדת לנתבע הגנת תום הלב.

ד. סיכום, תוצאה והחלטה בעניין פסיקת ההוצאות

38. מכל הטעמים שעליהם עמדנו, דין התביעה להידחות. כאמור, לא מצאנו כי יש בפרסום משום לשון הרע. אפילו היה בו משום לשון הרע, הרי שלנתבע עומדות ההגנות בדבר אמת בפרסום לגבי החלק העובדתי של הפרסום והגנת תום הלב בהבעת דעה לגבי מסקנותיו.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-09-17461 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

39. לנוכח התוצאה האמורה וכפי שטענה באת-כוח הנתבע, על התובעת לשאת בהוצאות הנתבע בסכום ריאלי. בעת פסיקת ההוצאות נשקלו בין השאר ובעיקר, השיקולים הבאים:

ראשית, כפי שכבר נאמר, יש לזכור כי לנתבע נגרם עוול בכל הנוגע לנזק שנגרם לרכבו ולסירוב לתקן את הנזק. כפי שאישרה זאת התובעת בתצהירו של מר לוי, רק בעקבות הפרסום נאותה חברת UMI לממן את עלות התיקון (שעל-פי הנטען, הסתכם בסך כ-30,000 ₪). בכך למעשה אישרה חברת UMI את נכונות הפרסום ואת הצדקתו.

שנית, כפי שטענה באת-כוח הנתבע בצדק, יש לתת משקל לפער העצום בין העובדות אשר נטענו בכתב התביעה, כאילו הנתבע ניהל "קמפיין אגרסיבי" שכלל מאות פרסומים נגד התובעת, לבין העובדה שבפועל דובר בפרסום אחד ויחיד בחשבון "פייסבוק" של הנתבע. פרסום אשר ככלל ניתן לומר כי נקט לשון יחסית מתונה שאינה גסת רוח, מתלהמת וקיצונית, שאף הוכח כי תוכנו היה אמת. גם אם הביטויים בסופו של הפרסום, כי התובעת ועובדיה הם "רמאים ונוכלים", הם חריפים וקשים, הרי שלא היה בהם אלא משום הבעת דעה של הנתבע וביטוי לתחושותיו.

שלישית, חרף עגמת הנפש שנגרמה לנתבע ולמרות הוצאות המשפט שנדרש להוציא לניהול המשפט, בכל שלושת הדיונים (שתי ישיבות קדם המשפט ובפתח ישיבת ההוכחות), גילה הנתבע נכונות לייעל את הדיון בתובענה ואף לוותר על תשלום הוצאותיו בכפוף לכך שהתובעת תיסוג מהתביעה. למרות זאת עמדה התובעת על בירור התביעה ואף סירבה להסדר דיוני שעל-פיו הצדדים יסכמו בכתב ללא צורך בשמיעת עדויות. בנסיבות אלו, כפי שטענה באת-כוח הנתבע בצדק, הרי שעל סכום ההוצאות שייפסק לשקף את הטרחת הנתבע בניהול ההליך המשפטי במלואו, בעוד שלנוכח מהות המחלוקות לא היה בישיבת ההוכחות שהתקיימה כדי להעלות או להוריד מעבר לחיזוק גרסת הנתבע.

רביעית, צודק הנתבע באומרו כי מדובר בתביעה שתכליתה הייתה הטלת אימה עליו ואף השתקת לקוחות בכלל, לבל יעזו למתוח ביקורת על עסקים המספקים שירות לקוי ללקוחותיהם. במקום שבו עסק בוחר לתבוע לקוח על שהעז למתוח ביקורת על העסק ובדיעבד התברר כי היה ממש בביקורת וכי תוכנה היה אמת, הרי שיש לחייב את אותו עסק בתשלום הוצאות ריאליות וממשיות. יש ליצור משקל נגד הקלות שבה עסקים תובעים לקוחות המותחים ביקורת על התנהלותם. ידעו נא בעלי עסקים כי אין מקום ואין הצדקה להלך אימים על לקוחות אשר בוחרים לפרסם – בין ברשת "פייסבוק" ובין באמצעים אחרים – עוולות אמיתיות שהסבו להם אותם עסקים. אם בכל זאת ינסו לעשות כן ולהגיש תביעות לשון הרע נגד אותם לקוחות שמתחו עליהם ביקורת נכונה הנשענת על עובדות שהן אמת, כי אז יידרשו הם להוכיח את תביעותיהם ואם הדבר לא יעלה בידיהם, כי אז יישאו אותם עסקים במלוא הוצאות המשפט של הנתבעים.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 17461-09-15 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

בעניין זה אני מוצאת לנכון להביא מדברי בית המשפט בעניין ת"א (שלום ק"ג) 62455-12-13 יניב ס.א. לבניין ופיתוח (1983) שותפות רשומה נ' יחזקאל (25.08.2015) (כבוד השופט אור אדם, פסקאות 65-69), אשר קבע, כי אמנם הדוקטרינה של "תביעת השתקה" (SLAPP = Strategic Lawsuit Against Public Participation) טרם אומצה בארץ, אך אם נמצא כי דובר בתביעה אשר תכליתה השתקת ביקורת והרתעת לקוחות מפני מתיחת ביקורת, הרי שהדבר צריך לבוא לידי ביטוי בעת פסיקת הוצאות הנתבע:

"... 'תביעת השתקה' היא ביטוי שנכנס לשימוש במשפט האמריקאי בכינוי SLAPP (SLAPP = Strategic Lawsuit Against Public Participation). מדובר בתביעה ללא סיכוי של ממש, המוגשת בעיקר כדי למנוע מנתבע, שהוא בדרך כלל אזרח פשוט, לבקר את התובע, שהוא בדרך כלל גוף כלכלי גדול, עקב העומס הכלכלי שבעצם ניהול ההגנה. הביטוי נוסח בארצות הברית, בעקבות תביעות ענק שהגישו חברות גדולות נגד פעילי איכות הסביבה. הטענה הייתה, כי הכוונה בהגשת התביעות היא אסטרטגית – להפחיד ולהתיש את הנתבע, כך שישעה את פעילותו נגד החברה התובעת.

... נמצא איפוא, כי הדוקטרינה של 'תביעת השתקה' במובנה האמריקאי טרם אומצה באופן מלא במשפט הישראלי. יחד עם זאת, נראה לי כי גם מכוח הפסיקה הקיימת, אם בית המשפט משתכנע כי המניע העיקרי להגשת התביעה היה הרתעה של הנתבע מפני הטחת ביקורת עניינית ומוצדקת בתובע, וכאשר סכום התביעה איננו מידתי – רשאי בית המשפט להביא בחשבון עניין זה במסגרת מערכת האיזונים הכוללת, הן כמשקל נוסף לעבר הטיית הכף לדחיית התביעה, והן כשיקול משמעותי בפסיקת ההוצאות" (שם). כן ראו הדיון המלא וכן את הפסיקה הנזכרת (שם).

40. כאמור לעיל, התביעה נדחת.

מכל הטעמים האמורים, תשלם התובעת לנתבע, באמצעות באת-כוחו, סך 20,000 ₪ עבור שכר-טרכת עורך-דין והוצאות משפט וזאת תוך חמישה עשר יום מיום המצאת פסק-דין זה.

ניתן היום, כ"ז אייר תשע"ז, 23 מאי 2017, בהעדר הצדדים.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-09-17461 ב' ל' אוטומוטורס בע"מ נ' אפרייט

תמר בר-אשר צבן, שופטת

1
2